

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934-1938
Trib. Timișoara.
Redactor resp. DR. VARNAY ELEMÉR

BYRD ÉS TÁRSA

Byrd admirális, a híres amerikai felfedező, sarkutazást tervez, még pedig részvénytársaságon. Tőkepénzes társa: az Egyesült Államok. Az utazás iránya a Déli Sarkvidék, célja az, megszerezni örök tulajdonul a végtelen sarkvidék területét, emberrel népes fekete föld helyett lakható lakatlan hőmezőket. De miért veszélyes vállalkozás, miért e tengernyi kincsért? Miért történik az Egyesült Államok egészében több száz milliós költséggel és emberéletek áldozásával ez az expedíció? A Déli Sarkon vannak megművelhető területek, ezt a földet lehet gyarmatosítani, még állati életnek is van nyoma az örök jég és hó hazájában. Van azonban valami más, ami minden pénzt megsemmisíti az elkeseredett harcot a természet ellen. Ez a fekete arany, amelyért éppen ezekben az időkben még jobban folyik a verseny, mint valaha.

Határtalan olajmezők lappangnak a hőmezők alatt, melyekben pedig irtozatos tömegű kőolajrétegek torlódnak, amelynek birtokáért még a sem nyult emberi kéz. Byrd admirális az utóbbi években sokszor felkereste a Déli Sarkot, és egy ízben kerek két esztendőt töltött a jég alatt, hogy kitanulmányozza, kifürkésse e vidék mélységének titkait. Az eredmény minden várakozást felülmúlt. Kiderült, hogy a Déli Sark nemcsak a földet, hanem a föld alatt is lehetetlenül gazdag szén- és olajmezőit száz és száz millió tonna mennyiségű olajjal és szénvel elláthatnak az Egyesült Államok teljes energiáinak szükségletét. Amerika tehát tudja, hogy mit csinál, amikor háromszázötven millió dollár költséggel támogatja ezt az expedíciót. A khamar meg fog tehát valósulni a Sarkvidék felfedezésére irányuló gigászi terv, ez a káprázatos ígért. Erdemes elismerni az örök jég hódításának meghódítására, hiszen a tengerentúli gyarmatok gazdaságát messzi felülmulja a fekete gyarmat ígérete, ahol alig várják, hogy a fehér havon felbuzogjon a vágyva vágyott petróleum.

Szerencséje az Egyesült Államoknak az a körülmény is, hogy a Déli pólus — nem úgy mint az északi — még távol esik a felfedező hadak tájától. A Déli Sark birtokáért még nem folyik nemzetközi versengés, területének legnagyobb része ma is ismeretlen, itt még béke honol. Bár jártak itt már angolok, németek, norvégok, franciák, de csak igen szóróványosan és csak összevisszaságban mutatkoznak a földbe zárt zászlók. Nem lehetne megállapítani, hogy melyik ország milyen területre tarthatna igényt, nem lehetne megállapítani azt sem, hogy a felfedező milyen időrendben jutottak el az általuk leírt területekre. Az Egyesült Államok azonban azonnal a legújabb nagy áldozatosággal bátran megállapíthatja, hogy felgöngyölíti majd teljes területében a maga számára ezt a hatalmas területet ismeretlenség. A mostani expedíció tulajdonképpen egy tudományos hadjárat. Jégtörő csónakok, légszavaros szánok, kis szélmalom által hajtott villanytelepek és minden sarkkutatásra szánt, modern eszközök vonulnak fel ebben a küzdelemben, hogy ezt az új honfoglalást biztosítsák.

Érdekesen felemelő ez a halált nem osztó, vértelen háború és több eredménnyel is kecsegtető, mint az a véres és pusztító háború, amely mind véstérhebben morajlik már, egy szörnyű összecsapás rémképét vetítve a közeljövő horizontjára. Ez a háború, amely a Déli Sark kincseinek feltárásáért folyik szép és magaslatos, akadályt és félelmet nem ismerő mivoltában. Ez az igazi háború. Meghódítani a természetet, az az igrább darabokat hasítani ki a vad műveltségéből, az uratlan ősalapból, az ember kultúra, az emeri civilizáció számára. Ki-

Titkos kommunistaszervezet Franciaországban

Sokszorosító gép segítségével jelent meg a betiltott Humanité

Londonból jelentik: (Rador.) Az alsóház ülésén Sir John Simon nyilatkozata után Attlee, a munkáspárti ellenzék vezetője tartott beszédet és sajnálkozásának adott kifejezést afölött, hogy a belga és holland uralkodók békekisérlete a németek végleges visszautasítása következtében eredménytelen maradt. Örömet fejezte ki Reynaud francia pénzügyminiszter látogatása felett. Utána Sinclair, a liberális ellenzék vezére beszélt és kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel üdvözlö a szövetséges Francia- és Lengyelország képviselőit. Csatlakozunk Sir John Simon által mondottakhoz — folytatta — és dicsőítjük szövetségeseink hadseregét és haditengerészét. Véleményünk összhangban áll Attlee őrnagy véleményével, hogy tudniillik

a háború befejezése után új világrendet kell létesíteni.

Ehhez szükséges a legszorosabb együttműködés a francia kormánnyal és a dominiumokkal. Vannak problémák, amelyeknek megoldása különösen nehéz. Mély meggyőződés az, hogy az angol és francia nemzet együttműködik, vagy együtt süllyed el ebben a háborúban, mert csak a legszorosabb együttműködés révén szerezhetjük meg a győzelmet.

NÉMETORSZÁG TERÜLETI ÉPSÉGE NEM POROG KOCKÁN.

Londonból jelentik: (Dunaposta.) A lordok házában ülésén Lord Stanhope, a titkos tanács elnöke ismertette a miniszterelnök egyik beszámolóját. A hozzászólások során Shell, a munkáspárti ellenzék vezére helyeselte a kormány által lefektetett beszédét, hogy

Ujabb kommunista letartóztatások Párisban

Párisból jelentik: A tuniszi hatóságok elrendelték az ottani kommunista párt feloszlását és a párhelyiségek bezárását. Betiltották azoknak a szervezeteknek a működését is, amelyek a kommunista párttal álltak kapcsolatban.

A Franciaországban betiltott kommunista párt vezetői ellen megkezdtek a bünyügyi tárgyalások lefolytatását. De ezzel párhuzamosan a nyomozás is tovább folyik és

a francia fővárosban tegnap többeket letartóztatásba helyeztek.

Miért nem járul hozzá Németország az ausztriai népszavazáshoz

Berlinből jelentik: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Deutsche Allgemeine Zeitung azokkal a beszédekkel foglalkozik, amelyek Párisban és Londonban hangzottak el az ausztriai népszavazás ügyében. A lap hangoztatja, hogy éppen azok a körök, amelyek most a népszavazás gondolatát felvetették, tagadták meg 918-ban

váncsiak vagyunk erre a hadviselésre és érdeklődéssel várjuk ennek az offenzívának eredményeit, amikor az emberi szívósság legyűri a mostoha természet minden akadályait. Igen ez a

Németország területi épségét tiszteletben fogjuk tartani, az ostromzárát mihamelylet lehet megszüntetjük és miután Németország a béke utjára lép, teljes mértékben együtt működünk vele.

A szabadelvű ellenzék vezérszónoka kijelentette, hogy Anglia meglepéssel figyeli a balkán-államok béketömbjének kialakulását.

Brüsszelben lecsillapodtak a kedélyek

Brüsszélből jelentik: (Rador.) A hangulat a múlt hetével szemben sokkal nyugodtabb,

ami nemcsak a közönség körében, hanem a kormányhoz közelálló helyeken is észlelhető. Ez azonban nem jelenti még azt, hogy a veszély teljesen elmúlt.

NÉMETORSZÁGBAN KITÜNŐ BURGO- NYATERMÉS VOLT.

Berlinből jelentik: (Rador.) A német sajtó hangsúlyozza azt a tényt, hogy a burgonya, cékla és repatermés ez évben kitünő volt. Ezek az eredmények újabb sikert jelentenek az Anglia által megkezdett kiéheztetési harcra szemben. A Berliner Börsenzeitung azt írja, hogy

Anglia tévedni fog, ha azt hiszi, hogy a német nép kiéheztetése sikerülni fog. A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint az élelmezési minisztérium nem foglalkozik azzal a gondolattal, hogy burgonyagyertyát vezessen be, bár a kereslet ebben a cikkben igen nagy.

Letartóztatottak egy Henry nevű ügynököt és Páris város három tanácsosa szintén vizsgálati fogdába került. A párisi hadbírósg három évi fegyházra ítélte egy munkást, mert a párisi gyárakban defetista röpcedulákat terjesztett.

A rendőrség kedden délelőtt is folytatta a kommunisták ügyében a házkutatásokat és ezek során megtalálták a betiltott Humanité című lap titkos példányát. Egy másik helyen sokszorosító gépet találtak, amelyen a Humanité című lap példányait sokszorosították.

az osztrák nép önrendelkezési jogát. Hasznos és hasznos is. Mert üzletnek is a legfényesebb vállalkozás, amelybe most belefog a tudós Byrd és páratlanul áldozatkész társa, az Unió. (F.)

hivatalos népszavazásokat rendeztek Ausztria különböző részeiben. Husz éven keresztül tervszerűen tönkretették Ausztriát gazdaságilag és a népet nyomorba döntötték. Az elkéseredés mértéke megállapítható volt azokból az adatok-

ból, amelyek az öngyilkosság és a születések számából kivilágítottak. Az Anschluss után végrehajtották a tisztességes népszavazást és a szavazatok közel 100 százaléka a csatlakozás mellett szólt.

Kísérlet lengyel kormány alakítására

Kopenhágából jelentik: (Rador.) A Politiken című lap berlini tudósítójának jelentése szerint német kormánykörök tárgyalásokat kezdtek egyes lengyel pátvézérekkel abból a célból, hogy ezek

kormányt alakítva, átvegyék az új lengyel állam közigazgatásának vezetését.

Ez az új államrendszer a cseh és morva protektorátus rendszere szerint létesülne.

Elválasztják a Birodalmat a lengyel főkormányzóságtól

Krakkóból jelentik: (Rador.) F. Frank, az elfoglalt lengyel területek főkormányzója elrendelte, hogy határoszlopokat állítsanak fel a kormányzóság határain. Több, mint ezer ilyen oszlopot ásnak be Németország és a lengyel kor-

mányzóság határain. Erre azért van szükség, hogy pontosan megkülönböztessék a birodalmi területeket a főkormányzóság területétől. Később kerül a sor Szlovákia és a Szovjet határain levő oszlopok felállítására.

Elsüllyedt egy angol olajtankhajó

Megtévesztették az angol admiralitást azzal, hogy az Admiral Scheer és a Deutschland nyílt tengeren vannak

Londonból jelentik: (Rador.) Tengerészeti körökben óriási feltűnést keltett az a hír, hogy Fokváros környékén egy német kalózhajó elsüllyesztette az Africa Shell nevű angol tartályhajót. A Daily Telegraph tengerészeti szakértője ezzel kapcsolatban annak jelentőségéről ír, hogy ez alkalommal

tankhajót támadtak meg a németek.

Lehetséges, hogy az Africa Shellt a német zseb-cirkálók egyike, a Deutschland, vagy az Admiral Scheer süllyesztette el. A Deutschlandról a legutolsó hír október közepén érkezett a City of Flynttel kapcsolatban. Akkor az Atlanti óceán északi részén tartózkodott. Bár hatósugara egy ilyen hajónak rendkívül nagy, lehetséges, hogy

kifogyott a fűtőanyagja és ezért szemelt ki magának tartályhajót áldozatul.

MEGERŐSÍTETÉK AZ AFRICA SHELL ELSÜLLYESZTÉSEST.

Londonból jelentik: (Rador.) Az „Africa Shell” nevű angol petróleumszállító hajó legénysége közölte Lourenco Marquesben, hogy a hajót német cirkáló megállásra kényszerítette. A német hadihajó egyik tisztje több tengeressel megjelent az angol hajó fedelzetén és a német hadihajóra rakatták át a szállítmányt, majd felszólította az angol legénységet, hogy hagyja el a hajót, majd a német hajó több ágyúveléssel elsüllyesztette. Az angol hajó parancsnokát a németek fogságba vetették

Nem pusztult el sem a Deutschland, sem a Schwabenland

Londonból jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti, hogy egy német híradás szerint a Schwabenland nevű német gőzös, amelyről a Reuter ügynökség azt jelentette, hogy elsüllyesztették, a háború kitörése óta német kikötőben tartózkodik. Valójában a Schwabenland elsülly-

lyesztésének híre az amerikai Newyork Timesben jelent meg és a Reuter ügynökség azt egyszerűen csak továbbította.

Londonból jelentik: (Rador.) A Press Association jelenti, hogy a Deutschland nevű német cirkáló a brit flotta nem süllyesztette el. Az ezzel ellentétes hírek alaptalanok.

Az Admiral Scheer német kikötőben van

Kopenhágából jelentik: (Rador.) A Reuter iroda jelenti, hogy egy semleges megfigyelő, aki a közelmúltban tért vissza Németországból, arról értesült, hogy az Admiral Scheer és a Deutschland nevű német zseb-cirkálók az egyik német kikötőben vannak elrejtve. Az angol távirati ügynökség informátora szerint a két modern csatahajót saját szemeivel látta. Az informátor még közölte, hogy az Atlanti óceánon, amelyekről eddig azt hitték, hogy a két legmodernebb német csatahajó, — másik két cirkáló közeledtek. Ezek fegyverzete sokkal gyengébb, mint az Admiral Scheer és a Deutschland cirkálóé és sebességük is mérsékeltebb. A német hadvezetőség szándékosan akarta megtéveszteni a világot, hogy az angolok és a franciák a legmodernebb egységeiket küldjék ki a két álcázott hadihajó ellen, hogy azután a német hadihajórajt két büszkesége sikeres támadást vezethessen a szövetségeseik többi egységei ellen.

LÉGIRIADÓK.

Londonból jelentik: (Rádiopress.) A Havas ügynökség jelenti, hogy pénteken délelőtt légi-riadót rendeltek el a Lancashire grófóság déli részén. A légi-riadó csak három percig tartott.

Párisi jelentés szerint ugyancsak péntek délelőtt a lyoni hadtestparancsnokság területén

is légi-riadót rendeltek el. A légi-riadó délelőtt fél 10 órakor kezdődött és 11 órakor ért véget.

Angolelleses röpiratokat dobtak le Svájcban

Bernből jelentik: (Rador.) A Stefani olasz távirati ügynökség jelenti, hogy péntek reggel egy idegen nemzetiségű repülőgép repült el a várostól délre. A repülőgép francia nyelven irt angol elleses röpiratokat dobott le. Délelőtt 10 óra tájban a repülőgép ismét megjelent a város felett.

MI TÖRTÉNIK A FRONTON?

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnokság hivatalos jelentése ezeket mondja: Nyugaton gyenge tüzéségi tűz folyt. Említésre méltó harci tevékenység nem történt.

Párisból jelentik: (Rádiopress.) A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése a következő: Az egész éjszaka nyugalomban telt el.

AZ ANGOL LÉGILOTTA VESZTESEGE.

Londonból jelentik: (Rádiopress.) Az angol légügyi minisztérium közölte a kilencedik számú veszteség listát, amely 38 halottról, 11 eltűntről és 2 fogságba esett angol katonáról számol be.

ELŐLEPTETIK A NŐI SEGÉDSZOLGÁLTOSOKAT.

Londonból jelentik: (Rador.) A hadügyminisztérium közli, hogy a női segédszolgálatosok létszámát megkétszerezik. A nők is káki színű formát kapnak és főleg irodákban, konyhákban és tisztasági feladatoknál nyerne elhelyezést. A női segédszolgálatosok a hasonló rangú férfiaknak járó fizetés harmadát kapják. Előleptetésük pedig a katonai szabályzat alapján történik.

A módosított árdrágítási törvény szentesítése

12 százalékra szállította le a törvény a kiskereskedői hasznót.

Bucurestiből jelentik: Megírtuk, hogy a király II. Carol aláírta az áruüzérkedés akadályozásáról szóló új törvényrendeletet. A törvény több olyan ipari jellegű vállalatot, elsősorú közszükségleti cikkek előállításával foglalkozó, a törvény ellenőrzése alá vont. A kereskedők törvényes haszna nem haladhatja meg a 12 százalékot, míg a nagykereskedők tisztasági tevékenységük után legfeljebb 10 százalékot lehet. A nagykereskedői jelleget a nemzetgazdasági minisztérium vizsgálja után lehet elnyerni. A nagykereskedőknek a raktáron levő árumennyiséget bejelölniük kell. Az ipari vállalatok táblázatot kell benyújtani, amelyben megjelölik a termelési kapacitást, a munkaadókat, valamennyi árucikk 1937, 1938 és 1939 év január és október hónapjában előállított mennyiségét. Egyebekben a törvény szövege megfogalmazásában kihirdetett árdrágítási törvény szintén csak a közszükségleti cikkekre vonatkozik.

Ugy az ipari vállalatok, mint a kis és a nagykereskedők áremelését csak jól megokolt esetben kaphatnak. Kihágás esetén a büntetés összegét az utolsó 15 napban az illető áru értékének 10-15 százalékos arányban kell felszámolni. A gazdasági minisztériumnak jogában áll a maximális árat megállapítani olyan árucikkekre, amelyek elsősorú közszükségletnek tekintendők. Kell azonban jelölni az időtartamot, amely alatt a maximális árat érvényesíteni kell. A vendéglátó és fogyasztóhelyek — kivéve a luxus helyeket — kötelesek élelmiszereket és kávéházakat, — 10, 15 és 20 százalékos hasznót számíthatnak, aszerint, hogy első, második, vagy harmadik osztályú helyről van szó. A városok vezetősége minden helyen, 15-én köteles a megyei árszabályozó bizottsághoz jelentést felterjeszteni az árszabályozás alakulásáról és az árszabályozás módjáról.

A törvényben foglalt rendelkezések szigorú betartását tartalmaznak a kihágókkal és semmiféle enyhítő körülményt nem veszik figyelembe. A maximális áron felül forgalomba hozott élelmiszert elkövetők és a rendes áron adják a kiskereskedők büntetésre kerülnek. A nemzetgazdasági minisztérium mellett megalakul a központi árszabályozó bizottság, amelynek a tartományi vezértitkár elnökségében a tartományi árszabályozó bizottságok tagjai vesznek részt.

CORSO mozgó

Már második hete hosszabítva fut a nagy orosz film:

Az ifjusági diadala

Monumentális rendezési grandiózus film 11 szovjetkörtársaság 50.000 sportolóval mutatja a szovjet öt éves testnevelési terv eredményeit. Az orosz ifjusági táncos és mutatványos, szokásai és káprázatos fellépése Sztalin és a több vezető előtt, Moszkvában, az ifjusági diadala iránnyításával. Ilyen szép és lebilincselő filmet még nem láttunk moziban. A legújabb METRO-GOLDWYN-hírű két gyönyörű kiegészítő. Előadások: 5. 7. 9. 15.

A belga sajtó elismerése Öfelsége I. Carol király békemunkájáról

Büsszéből jelentik: (Rador.) A belga sajtó napok óta hosszú kivonatokat közöl a román politikai és megállapítja, hogy milyen meleg fogadtatásban részesült Bucurestiben Vilma királyné és Lipót király békejavaslata, amelyet Carol király a legnagyobb mértékben támogató Románia uralkodójának ez a cselekedete jelölje azt a rokonszenvet is, amellyel a ro-

mán nép és királya Belgium és Hollandia irányában viseltetik. Carol király őszinte baráti viszonyban van Lipót királlyal és családjával, akikkel rokon kötelek is fűzik. Béke kilátásainak elősegítésében Románia sohasem habozott és mindenkor a legteljesebb támogatását biztosította.

Olaszország a balkáni blokk megalakításán dolgozik

magyar kormány erélye Franciaországban jó hatást gyakorolt

Budapestről jelentik: (Rador.) A Pester cikkeket ír azokról a fantasztikus hírekről, melyeket bizonyos külföldi körök hoztak Franciaországba és amelyek szerint Németországnak a tervei vannak Magyarországgal és Jugoszláviával szemben. A lap emlékeztet arra, hogy a francia kancellár több ízben is biztosította a magyar határok sérthetlenségét és a lap leszövegezte, hogy Magyarország sohasem kételkedett az ösztönzőkkel szemben.

FRANCIAORSZÁG IS AKARJA A BALKÁNI TÖMBÖT.

Budapestből jelentik: A Le Temps a francia kormányfőhivatalosa vezércikkében elismeréssel ír a francia politika bölcsességéről, a kormány céltudatos irányításáról és erélyéről, melyről a kalandos felforgató eseményeket csirájában fojtja el. A lap megemlékezik a balkáni államokkal kapcsolatban megkezdett akciója Franciaország részéről akadályozni fogja őket. Ellenkezőleg,

Franciaország a legnagyobb rokonszenvenvel figyeli ezeket a törekvéseket

amelyeknek célja a Balkán semlegességnek megőrzése (Dunaposta.)

Budapestből jelentik: (Radiopress.) Több külföldi nagy lap foglalkozik a középeurópai és balkáni helyzet kialakulásának ügyével. A Corrie-

re della Sera budapesti tudósítója szerint magyar politikai körökben nagy érdeklődést mutatnak a balkáni tömb iránt

JAVULT A HELYZET AZ EGYES ALLAMOK KÖZÖTT.

Szófiából jelentik: (Rador.) A Stefani ügyvédek jelentése szerint bolgár politikai körökben és a lapokban megelégedéssel vették tudomásul, hogy

a balkáni helyzetben jelentős javulás mutatkozik,

ami Olaszország bölcs politikájának következménye. Az olasz diplomácia igyekszik valamilyen Balkán állam között tisztázni a viszonyt.

OLASZORSZÁG FELTARTÓZTATJA A SZOVJET ELŐRETÖRÉST.

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Gazetta del Popolo hosszabb cikkben foglalkozik Szovjetország kelet-európai előretörésével és azt írja, hogy végeredményben ez az előnyomulás az angol-francia bekerítő politika következménye. Ez a politika készítette Németországot arra, hogy a Szovjettel szövetkezzék és így megakadályozza azt, hogy megfojtsák. Ami Olaszország álláspontját illeti az teljesen világos, Olaszország sohasem fogja megengedni, hogy a Szovjet egyetlen lépést is tegyen a Kárpátokon túl a Dunavölgyében, vagy a Balkánon a Földközi tenger irányában.

Németország nemzetközi gazdasági konferenciát hív egybe

Közeli offenzíva előjelei mutatkoznak

Rómából jelentik: A Corriere della Sera napi jelentést közöl, amely hétfőre fontos jeleket jelent. Berlinből egyelőre még csak a közhangulat végső kiélezését jelentik ismét, melyből Anglia felé. Az éles hangú cikkek jelölése abban rejlik, hogy

német hadsereg, vagy a diplomácia nagyobb offenzíváját köztudomás szerint mindig heves sajtótámadás szokta megelőzni.

Az Italia című római lap feltételezi, hogy Németország gazdasági téren lép fokozottabb lépésre és olyan értekezlet összehívását tervezi, amelyre

valamennyi vele szomszédos állam és a Balkán államai lennének hivatalosak.

A konferencia célja a kereskedelmi kapcsolatok erősítésének lenne a háború idejére és célja a gazdasági bizottságok jelölésének ki. A lap szerint több állam, köztük Románia, Görögország és Bulgária már elfogadták a német meghívást. (Dunaposta.)

FONTOK KATONAI TANÁCSKOZÁSOK HITLER KANCELLÁRNÁL.

Zürichből jelentik: A lapok jelentik, hogy a német külügyminisztériumban tegnap ismét a katonai elnökség uralkodott. A szárazföldi, a légi és a légi haderő képviselői tettek látogatást a birodalmi kancellárián, hogy tanácskozzanak Hitlerrel, vagy pedig legszűkebb körökben a katonai tagjaival. Nem tudni, hogy milyen kérdéseket beszéltek meg, de

jelentőségteljesnek tartják, hogy német irányadó körök mind jobban hangoztatják,

hogy Németország a háborút a legvégsőkig fogja folytatni. (Dunaposta.)

HOLLANDIA ÉS BELGIUM FOLYTATJA A BÉKEAKCIÓT.

Londonból jelentik: Legújabb jelentés tudni véli, hogy a német kormány írásban is elküldi válaszáat Brüsszelbe és Hágába a két uralkodó békeközvetítő akciójára. Londonba érkezett jelentések szerint

a holland és belga kormány állítolag tovább folytatja tanácskozásait a lehetséges békelehetésekről.

A semleges körök bizakodásukat főleg a fronton uralkodó téflenségre alapítják. (Dunaposta.)

Száztizenhat kiló aranyat rejtett el egy kertben a Scheid-cég hűtlen igazgatója

Aranyrud a mennyezetben. Eddig 156 kiló aranyat találtak

Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a budapesti rendőrség egy feljelentés alapján nagyszabású aranylopást leplezett le, amelyet éveken keresztül vittek végbe a Scheid A. G. aranyolvasztó cég budapesti fiókjánál. A lopás tettese Dvorák Norbert, a cég budapesti fiókjának igazgatója volt. Az olvasztó üzem pincéjében még csütörtök délután 40 darab kilós aranyrudat találtak. Pénteken a rendőrség tovább folytatta

Schaub-Helium
Mediator-Siera
Standard-Orion

RÁDIÓK
Részletfizetésre is kaphatók

Erdély Bánság legnagyobb szaküzletében
ELECTRON TIMISOARA I., P. BRATIANU

Letelepültek az esztországi németek

Berlinből jelentik: (Rador.) Az esztországi németek visszatelepítése ugyszólván már befejezést nyert. A lettországi németek hazaszállítása folyamatban van. A német hatóságok igyekeznek a hazatért németeknek munkát biztosítani. A Danzig és Posen tartományban letelepített németek Bromberg, Dirschau, Posen és Stargard városokban dolgoznak.

Indokina közelében japán partraszállás történt

Tokióból jelentik: (Rador.) A japán csapatoknak Pakheikben való partraszállása annak az elhatározásnak a következménye, amelynek értelmében Japán be akarja fejezni a kínai konfliktust. A partraszállásnak nagy jelentősége van, amelyben az összeköttetést a francia Indokina és Yunan között elvágják. Pakhei 80 kilométernyire fekszik az indokina határtól.

Spanyolország angol kölcsönt kap

Madridből jelentik: (Rador.) Az angol és spanyol kereskedelmi bizottság tárgyalásának első pontját a Spanyolországnak nyújtandó angol kölcsön kérdése képezi. Spanyolország vasat fog szállítani Angliának és ennek ellenében gumit és olmot kap.

A medvesi templomszentelésén a hatóságok is résztvesznek

Kiss György gazda, a medvesi római katolikus egyházközség elnöke tegnap délelőtt kihallgatáson jelent meg Marta Alexandru dr. királyi helytartónál. Beszámolt róla, hogy a község római katolikus lakosai templomot építettek, amelynek felszentelése vasárnap lesz. Elmondta, hogy a községbeli magyarok és németek a legjobb egyetértésben élnek az ottani románokkal és amikor a néhány hónap előtt templomot szentelt, testületileg résztvettek az ünnepségen, a mostani templomszentelésen pedig a görög keleti hívek is mind résztvesznek papjukkal együtt. Végül meghívta a templomszentelésre a királyi helytartót. Marta dr. királyi helytartó örömeinek adott kifejezést a Medves községben a különböző nemzetiségű lakosság között uralkodó testvéri egyetértés fölé, megköszönte a templom beszentelésére szóló meghívást és megígérte, gondoskodik róla, hogy a közigazgatási hatóságok képviselői az ünnepélyen résztvegyenek.

Tizenkilenc év előtt nyílt meg a temesvári műegyetem, mely az első volt egész Romániában

November 29-én lesz tizenkilenc esztendeje annak, hogy Temesvár város lakosságának valóra vált régi óhaja és megnyílt az itteni műegyetem. Az erzsébetvárosi Mihai Viteazul-uton, amikor a sétáló a Belvárosból jövet átér a begai betonhidon, balról nyomban a szemébe tűnik, három vörös téglás nagy épület. Az egyik a műegyetem hatalmas palotája, a másik a műegyetemi hallgatók otthona, a harmadik pedig az étkezője. Ezeknek az épületeknek létesítése nagyrésztben a város áldozatkész ségének köszönhető.

Már a múlt század második felében felmerült a gondolat, hogy Temesvárot főiskolát létesítsenek. Először jogakadémiára gondoltak, de azután tekintettel a Bánságnak egyre fejlődő gyárparára úgy határoztak, hogy inkább műegyetemet kérnek. 1906-ban Telbisz Károly polgármester erre vonatkozólag előterjesztést is tett a kormánynak és ebben közelebre magát, hogy a város a felállítandó műegyetemet anyagi támogatásban részesíti. Ugyanakkor a város a műegyetem céljaira a Bega partján tizenhat holdnyi területet ajánlott föl. Ez a terület a mai műegyetem tulajdona és egy részét a már álló épületek foglalják el. Mindezekon kívül azonban a város még tovább is ment és hangsúlyozta, hogy aranyban az eladásokat azonnal megkezdik, úgy bérbe veszi a katonai kincstártól erre a célra a volt Ferenc József-kaszárnyát — a mai Regina Mária-kaszárnyát — és azt megfelelően átalakíttatja.

RÉGI TERVEK FELÚJÍTÁSA

Évek múltak el és a kormány nem tett semmit a temesvári műegyetem létesítése érdekében. 1912-ben azután a város meghívta Zelovich Kornél dr. budapesti műegyetemi tanárt, hogy tanulmányozza a temesvári műegyetem felállításának lehetőségét. Zelovich kedvező és terjedelmes szakvélemény alapján a város most már az országgyűlés elé vitte a temesvári műegyetem ügyét. A kitört világháború a terv megvalósítását elodázta ugyan, de nem hiúsította meg. 1917. április 17-én Apponyi Albert gróf akkor: vallás és közoktatásügyi miniszter a parlamentben megszavaztatta a temesvári műegyetem felállításáról szóló törvényjavaslatot. Az új főiskolának 1913 októberében kellett volna megnyílnia és erre vonatkozólag az előkészületek meg is indultak. Bekövetkezett azonban a régi államhatáron összeomlása és a forradalom és emiatt a műegyetem megvalósítása elmaradt.

Az állami főhatalomban történt változások után Ungureanu Emanuel dr. ügyvéd, aki sokat tett a gyakorlati oktatás ügyében, vetette föl újból a temesvári műegyetem kérdését. Bárbita Vidrichin Stan akkori főpolgármestert, hogy a kolozsvári Kormányzó Tanácsától kérje a temesvári műegyetem felállítását és támogatását. A beadvány elkészítésénél felhasználta Zelovich Kornél dr. szakvéleményét, továbbá hangzottak el a tizenhat holdnyi terület adományozására és egyéb adományokra vonatkozó ajánlatát változatlanul fentartja. Hivatkozta végül arra a tényre is, hogy Romániában akkor még nem volt műegyetem. Bucurestiben akkoriban csak egy hidászati és utászati főiskola volt, amelyet később fejlesztettek ki műegyetemmé és a iasi műegyetem is csak jóval a háború után létesült. Vidrichin polgármester kérésére helyezte azt is, hogy a város a műegyetem létesítéséhez pénzt is ad és pedig akkori pénz szerint tizenkét millió koronát, esetleg löbvet. A tervet kedvezően fogadták Kolozsvárott, de mielőtt az megvalósítható volna, a Kormányzó Tanácsot feloszlatták.

MEGSZERZIK AZ ENGEDÉLYT

Ezek után újból kellett az egész mozzalmat megindítani és pedig Bucurestiben. Vidrichin Stan főpolgármestere ismételtén tárgyalta a kormány tagjaival és meggyerte tervének Lalescu Traian egyetemi tanárt is, aki elkészítette: a műegyetem felállítására. Lalescu Traiannak vegre sikerült a műegyetem felállításához az engedélyt megszerzenie Argetoniu Constantin akkori közügyminiszteri miniszterrel, a jelenlegi miniszterelnöktől.

A temesvári műegyetem a tanítás 1920. november 29-én kezdődött meg Lalescu Traian — aki első rektorának nevezték ki — innepélyes avató beszéde után. A tanítást az erdélyi kaszárnyával szemben levő állami elomai iskolában kezdték meg ideiglenesen, de nyomban hozzáfogtak a műegyetem palotájának építéséhez. A műegyetem saját gyönyörű épületét a Mihai Viteazul-uton 1923. november 11-én szentelték föl I. Ferdinánd király öfelsége jelenlétében. 1927-ben a diákokhoz, 1930-ban pedig a diákélethez felavatásra került a sor. A műegyetem épülete kétféle és félmillió leibe került. Az

építészet, beállott drágulás következtében a diákokhoz már huszonhárom, az étkezőkhöz tizenkét millió lei relett.

A hallgatók száma a temesvári műegyetemen évente átlagosan negyyszáz. A mostani tanév kezdetén kétszáz új hallgató jelentkezett félévelre, a félévelti vizsgát azonban csak kilencvenkilenc állotta meg sikeresen. Az évente jelentkező új hallgatók harmincheten százaléka visszautasították.

MAGYAR DIÁKOK A MŰEGYETEMEN

1930-ig a műegyetem első tíz esztendejében mindössze egy magyar hallgató kapott mérnöki oklevelet. 1930-ban a magyar diákok száma tizenegy volt. Ez a szám azóta egyre javul. Ennek oka az, hogy egyre több magyar fiatalember megy a mérnöki pályára, másrészt Temesvárot a megélhetés

sokkalta olcsóbb, mint Bucurestiben, Iasiban, valamely külföldi műegyetemi városban. Ennek megemliteni, hogy a műegyetem hallgatóin zenöt-husz százaléka a messzi Basarabiából jö messzár.

Az 1938—1939 tanévben hét első éves hallgatója volt a műegyetemnek, a mostani 1939-1940 tanévre pedig már tizenegy magyar diák vettek föl az első évfolyamra. A műegyetem első mennai évfolyamán jelenleg harmincnégy hallgató van. A bucurestii és iasii műegyetem tanuló magyar ifjak száma megsem közelíti számot. Büszkén jegyezhetjük föl, hogy a magyar fiúk — eltekintve néhány elenyésző kivételtől jól állják meg a helyüket. Bizonyosság erre az tavaly a legjobb tanuló magyar volt és hét hallgatónak van ösztöndíja. Elismeréssel kell emlékezni a tanári karról, amely a legesek részrehajlás nélkül itéli meg a hallgatók tudás nemzetisége, vagy vallása miatt senkinek hátránya. Az igazságos szigorúság eredménye, hogy a temesvári műegyetemről kikerült mérnökök jó hírnévnek örvendenek és gyorsan és jól megkednek el. Kivánatos volna, ha még több magyar ifjú iratkozna a műegyetemre és ha a diákéletet kolozsvári mintára megszerveznék.

Keszegh József

Egykori csehszlovák vezérkari ezredes a csehek és Németország viszonyáról

Az Europäische Revue legutolsó száma Emanuel Moravec, — a prágai technikum magántanára, a volt csehszlovák vezérkari ezredese és a hadtörténet és hadászat tanára az egykori prágai hadiiskolán — tollából cikket közöl. Megállapításai szerint még egy évvel ezelőtt a csehek és németek lábhozott fegyverrel néztek egymással farkasszemtel. 1938. őszen nagy hibát követtek el a csehek és az 1939. március 14-iki berlini esemény már csak elkerülhetetlen következménye volt az 1938. szept 30-iki Münchennek. Az egykori cseh köztársaság már 1938 ősztől kezdve de facto német gyámság alatt állt és Hacha, köztársasági elnök a kormány beleegyezésével 1939. március 14-én ezt az állapotot csak jogilag rögzítette le.

Moravec ezredes a következőkben ezeket mondja: Noha a „baráti” külföldi csodálkozás is rajta, a protektorátus területén ma ugyanaz a nyugalom uralkodik, mint a birodalom bármely más részén. A cseh nép dolgozik, Nincsenek tüntetések, sztrájkok, rendezvények. A hátrahagyott német őrség száma a protektorátus egész területén csekély. Egyes vidékek egyáltalán nem láttak német katonákat és rendőroket.

Ahogy Moravec kifejti, a nyugalom azzal magyarázható, hogy a csehek harc és szerződés közti választaton a szerződést választották. Ezért az egész nemzetből senki sem akadt, aki a cseh elnök és kormányzat elhatározásával szemben nyilvánosan állást foglalt volna. A továbbiakban ezeket mondja: Vagy gyáva, farizeuskodó, ravasz nép vagyunk, amely minden

megalázást elvisel csak azért, hogy drága megmentse, vagy az 1939. márciusi döntéstől való ténelmi jelentőségével tisztában volt és utat választotta, melyet a legértelmesebb legbecsültebbnek tartott. Meg vagyunk győződve, hogy Németországhoz való magyazunk nem gyávaságból fakadt, hanem egyetlen méltó válasz Nyugat felénk sz elkövetett árulására. Az áruló szövetség szemben mi a becsületes ellenfélnek nyuj kezünket.

A német győzelem tényének helyes gelése ösztönözte Hachat arra, hogy a csehtést a nép nevében aláírja. Ez azonban nek nem rabszolgasorba való helyezését ti, mivel egy büszke nép sohasem lehet ragává. Ellenkezőleg a csehek és németek feszültség az utóbbi időben jelentősen eny protektorátus területén. A csehek okos l sa győzött. Azoknak a cseh emigránsokna külföldi demokraták „udvaraiban” gyülel s a cseh nép pusztulásáról siránkoznak, z leli Moravec ezredes, hogy nincs igazuk. tős különbség van egy szervezeten hódí egy olyan építőmunka közt, mely hosszú szóló erős birodalmat akar teremteni. Ha metek olyan nagy birodalmat alapítanak népeink szabadon kifejleszthetik adottsá becsületes együttműködésben, ugy ebben talmi keretben jobb sorsunk lesz, mint a önálló államot alkottunk, amely csak po szátoács-lizlet volt szomszédaink nagyvá zásaival szemben. E gondolatmenettel fej Moravec ezredes fejtegetéseit.

Négy vizsgálóbíró foglalkoztat az Auschnitt-ügy

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi 10-es számú vizsgálóbírói hivatalban már rég folyt olyan lázas munka, mint amióta az Auschnitt ügy vizsgálatát megkezdték. A vizsgálat alá került anyag olyan hatalmas, hogy a tizedik számú vizsgálóbírói hivatal vezetőjén kívül még három vizsgálóbíró delegáltak a nyomozás lefolytatására.

A csütörtöki és pénteki nap folyamán már egyetlen házkutatást sem foganatosítottak, miután jelenleg az eddigi házkutatások során összegyűjtött adatokat tanulmányozzák. Ezzel kapcsolatban egyébként többször is szükségesnek látszott Max Auschnittnak a vizsgálóbíró elé vezetése, hogy a lefoglalt iratok egyik-másikára felvilágosításokat adjon. Ugyanakkor a letartóztatott iparmágnást

szembesítették azzal az öt főtisztviselővel,

akik Auschnitt különböző vállalatának alkalmazottjai és akiket szintén előállítottak a vizsgálóbíróra. Ezeknek ügyében végleges döntés még nem történt. Bár letartóztatási végzést nem bocsátottak ki ellenük, a nyomozás érdekében az igazságügyi palotát egyelőre nem hagyhatják el.

Velük kapcsolatban különösen azt igyekeztünk tisztázni, hogy Max Auschnitt aktatáskájában melyben a vizsgálat szempontjából renny fontos okiratokat találtak a vádhatóság lovelői, a nagyiparos utasítására vették m hoz, vagy pedig saját elhatározásukból. Istenes ugyanis, hogy

ez az irattáska eltűnt.

Mint később kiderült, először Auschnitt m titkára vette kézhez, majd tovább adta és az uton már az ötödik személy birtokában amiókor a detektívek az illetőnél megtalálták.

Egyik legutóbbi számunkban megirtuk, Djuvara volt igazságügyminiszter, Auschnitt egyik védője, a nagyiparos szanatóriumba beutalását kérte, arra való hivatkozással, hogy cukorbetegségben szenved. A kérelmet el a vizsgálóbíró, majd a főügyész elé terjesztette. Döntés ezeideig még nem történt, mer Auschnitt megvizsgálásával megbízott hat orvos még nem készült el a vegyi vizsgálattal és így jelentést nem terjesztett be.

Magyarország nemzetközi helyzete román újságíró megvilágításában

Rosu P. Romulus a Dacia főszerkesztője négy napig Budapesten tartózkodott és tanulmányok a magyarországi politikai helyzetet, különösen a nemzetközi viszonyokra. Tapasztalásai cikksorozatban kíván beszámolni. Az első cikk a lap legutóbbi számában jelent meg és érdekes tartalmát ismerteti, mert tanúsága, miként látja egy román újságíró a problémát és a különböző nemzetközi kérdések összefüggését. A bevezető részben megállapítja, hogy a legutóbbi események és az európai nagyhatalmak közötti háború radikális változásokat idézett elő a Balkán, melyet az örökös forradalmak hányag tekintettek és háború tűzfészkeknek, kezdi látás jeleit mutatni. Délkelet Európában

hatalmi csoportosulás körvonalai mutatkoznak és ennek tagjai Románia, Jugoszlávia, Törökország, Magyarország, Görögország és Bulgária.

hisz hitet tettek a béke és semlegeség mellett. Ennek a csoportnak a céljait támogatja Olaszország. A béke iránti vágy sokkal nagyobb ezekben az államokban, mint az ellentétek, melyek fennállnak közöttük. Magyarországnak és Bulgáriának, mely csatlakozásukat feltételekhez kötötték, azt javasolták, mondjanak le intranzigens politikájukról támasztott

öveteléseiket pedig halasszák el addig, míg a helyzet olyan lesz, hogy egyes igények a zöldasztal mellett lesznek tárgyalhatók.

Ennek körülmények között a semleges blokk alakításának mind nagyobb lehetőségei vannak. Ez indította arra a cikkíró, hogy megvizsgálja a szomszéd államok politikáját és ezt a vizsgálatot Magyarországgal kezdte.

Magyarország hagyományos politikája a legközelebbi multig három pilléren támaszkodott: Németország, Olaszország és Lengyelország. Ez a barátság három állam között kötött egyezményeknek jutott kifejezésre. A trianoni szerződés miatt Magyarország úgy érezte, hogy megfosztották elidegeníthetetlen jogaitól és mivel nem volt hatalma, hogy igényeit Romániával, Jugoszláviával és Csehszlovákiával szemben érvényesítse, sorsát nagy szövetségekhez kötötte és

reményeinek teljesedését a Berlin-Róma tengelytől várta.

Németország villámgyors akciója Csehszlovákiával szemben kissé lehátolta a magyarság lelkesedését. Ez követte Szlovákiának német protektorátus alá való helyezkedése, ami veszedelmes precedens alkotott Magyarországot történelmi jogainak negyestelése tekintetében. Ez igen mély benyomást keltett Magyarországon, ami a sajtóban kifejezésre is jutott. A német-lengyel háború nehéz kérdés elé állította Magyarországot: Vagy Németország vagy Lengyelország.

Magyarország egyik mellett sem döntött, hanem a várakozás álláspontjára helyezkedett.

Horthy kormányzó visszautasította Hitler kancellárnak katonai szövetségre irányuló ajánlatát és nem adta meg hozzájárulását, hogy német csapatok Magyarországon át vonuljanak a lengyelek ellen. A jelenlegi körülmények között Magyarországot nemzetközi politikája a római jegyzőkönyvön alapul, Németországgal szemben a szövetség veszített színtelenségéből. Lengyelországot illetőleg a várakozás események következtében

Magyarország revízió alá vette külpolitikai orientációját.

A magyar főváros ma igen érdekes keresztutja egyrészt a német, másrészt az angol-francia propagandának. Az útletek kirakataiban mindenütt térképek, amelyek igazolni kívánják, hogy a nyugati hatalmak blokádja Németországgal szemben hatástalan lesz. Az emberek tartózkodnak a megjegyzésektől, mert a bíróságok igen gyorsan működnek és nem ismerik a tréfát, mikor rémhírterjesztésről van szó. Az angol-francia propaganda térképeket terjeszt, amelyek Magyarország sorsát illusztrálják arra az esetre, ha Németország mellett állana és ez elvesztené a háborút. Ebben az esetben

Románia határait Keleten kiterjesztenék a Tisza, Délen Jugoszlávia messze túlmenne a Dráva folyón, Északra pedig Csehszlovákia visszatérné régi határait.

A pártok nem igen foglalnak állást egyik vagy másik hadviselő mellett. Csak a fájvédők küzdenek a Németország melletti politikáért. A kisgazda párt egyenesen németellenes magatartást tanúsít. Oroszország közvetlen szomszédsága ráébresztett a veszélyre, mely Magyarországot egyes imperialista hatalmak részéről fenyegeti és ezért

Márton Áron püspök:

A kényelmes napokról le kell mondani

Mindent meg kell tennünk a szent célért, azokért, akik utánunk következnek — mondotta Erdély püspöke

Kolozsvárról jelentik a Déli Hírlapnak: A Római Katolikus Egyházmegyei Tanács közgyűlését csütörtökön délelőtt 10 órakor kezdték meg a Szent Mihály templomban megtartott istentisztelettel, amelyet Márton Áron erdélyi római katolikus püspök pontifikált fényes papi segédlettel. Ezután a római katolikus főgimnázium dísztermeiben gyűltek össze a közgyűlés résztvevői és Gyárfás Elemér dr. szenátor-elnök indítványára küldöttség hívta meg Márton Áron püspököt, akit megérkezésekor a közgyűlés résztvevői nagy éljenzessel fogadtak.

Márton Áron beszédet tartott, amelyben ismertette az erdélyi római katolikus egyház és a római katolikus elemi, valamint középiskolák helyzetét. Hangsúlyozta, hogy a mai helyzet minden eddiginél súlyosabb és ezért felszólít mindenkit az egyházért való munkára azok közül, akik lelkiismereti felelősséget éreznek.

— Hagyjunk fel a mellébeszéléssel — folytatta Márton Áron püspök, — mert csak a helyzet helyes megítélésével tudunk szembenézni az eseményekkel. Az egyházmegyei tanács munkájának két pillére van: a templom és az iskola.

Márton Áron ezután beszámolt az elemi iskolák helyzetéről és örömmel állapította meg, hogy az erdélyi római katolikus elemi iskolák 1921-ben volt 15.000 növendék létszáma a mai napig sem csökkent.

— Ha azonban ezt összevetjük — mondotta a szónok — az összes iskolákba beirt katolikus tankötelesek számával, akkor az arányszám csak husz százalékot mutat.

Ezután rátért Márton püspök arra, hogy az egyház ezekben az időkben fokozottabb tevékenységet vár hivatától, de azonnal ki is jelentette, hogy ezt a fokozottabb hozzájárulást meg is kapja, ami több iskola és templom felépítésében nyilvánul meg. A püspök beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A kényelmes napokról le kell mondani, harcok idejére, történelmi időkre, eszmék és népek elkésereedett küzdelmekor születünk. Megéri ez azt, hogy a szerepet vállaljuk, összefogjunk, mint még soha, a nyomasztó jelenben is tántoríthatatlan bizalommal dolgozzunk és mindent megtegyünk a szent célért: azokért, akik utánunk következnek.

Márton Áron megnyitó beszéde után megállapították, hogy az egyházmegyei közgyűlésen 40 egyházi és 70 világi egyházmegyei tag jelent meg.

Gyárfás Elemér dr. szenátor felolvasta a közgyűlés által küldendő táviratok szövegeit. Táviratokat küldtek: Maglione bíboros szentszéki államtitkárnak, Urdareanu udvari marsallnak, Cassulo Andrea bíboros szentszéki követnek, Cisar érseknek, Argetoianu miniszterelnöknek, Zigre Nicolae dr. kultuszminiszternek, Dragomir Silviu kisebbségi miniszternek és Maláth Gábor Károly gróf volt erdélyi püspöknek. Az ebédszünet megszakításával délután 4

a magyar tömegek figyelme mindinkább Jugoszlávia és különösen Románia felé fordul. A magyar-jugoszláv közeledés sokkal előrehaladottabb stádiumban van, mint a román-magyar közeledés, bár szívesen látják a Romániával való jószomszédi viszonyt. Ez visszatükröződik a sajtóban is. Legutóbb Dragomir Silviu nemzetkisebbségi miniszter aradi beszédével kapcsolatban megállapították, hogy a románok és magyarok a nagy szláv és germán tengerben egymásra vannak utalva.

A cikkíró ezután ismerteti azt a cikket, melyet Tombor Jenő ezredes írt a Magyar Nemzet című lapban. Az írásban az ezredes sürgette a magyar Maginot-vonal kiépítését Oroszország, Szlovákia és Németország felé. Románia és Magyarország között — írja Tombor — az utóbbi időben javult a helyzet, legalább is olyan irányban, hogy Magyarország sokáig nem kell félnie el-lene irányuló román támadástól.

A cikknek a magyar parlamentben is visszhangja keletkezett, mert Bajcsi-Zsilinszky Endre megállapította, hogy a terv megfelel a mai védelmi szükségleteknek. Végeredményben — állapítja meg Rosu P. Romulus — Magyarországon felismerték a dunai államokhoz való közeledés szükségességét. Ezek között az első helyet Románia foglalja el. Erről a problémáról Rosu legközelebbi cikkében kíván írni.

6 órakor folytatták a közgyűlést és akkor került sor a jelentések felolvasására. Ezek közül a legfontosabb az volt, amellyel kapcsolatban elhatározta a közgyűlés, hogy

újabb akciót kezd a tanítók és tanárok állami segélyének kiharcolására.

A vezetőséget felkérték, hogy minden törvényes eszközzel vívják ki a római katolikus tanterv állami segélyének ügyét. A jelentések felolvasásának végével az igazgatótanács kiegészítése következett és az igazgatótanács tagjai a következők lettek:

Az egyház részéről: Pater Sándor Vitalis és Szabó György kanonok, világi részről: gróf Bély Kálmán, György Lajos dr., Hevesi József, báró Szentkereszthy Béla, Urmánczy Jeromos és Hinderer-Fels Ákos.

Márton Áron püspök mondott ezután záróbeszédet és köszönetét fejezte ki a megjelenteknek a közreműködésért.

— Az a tény, hogy ilyen sokan vettek részt a Római Katolikus Egyházmegye közgyűlésén, — mondotta a püspök — bizonyítja, hogy tömegek állanak az egyház mögött.

Fél 6 órakor ért véget a közgyűlés.

Óriási sikerrel fut

SCALÁBAN

Bemutatásra kerül az idei filmszezon leg-
ragyogóbb filmje, négy világhírű sztárral:
**Zarah Leander, Leo Slezák,
Hans Stüwe, Röck Marika**

Egy mámoros hálai éjszaka

Tchaikowsky világhírű zeneszerző élete és szerelme, legszebb zenéjével.

Légvédelmi előadások naptára

November 18, szombat délelőtt 11—12-ig magyar előadás a Capitolban erzsébetvárosi férfiak és nők részére.

November 20, hétfő délelőtt 10—12-ig román előadás a Capitolban mehalai nők részére A-tól M-ig.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátaságoknak, közhataloknak és közszemélyeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1500 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

SZERKESZTŐ,

Vuchetich Endre á.

November 18
Szombat
Péter, Pál
Pálton

1664 november 18-án halt meg Zrinyi Miklós költő és hadvezér. Rokona volt a hasonló nevű Zrinyi Miklós szigetvári hősnak. Elődje vitézi tetteit Szigetzi veszedelem című elbeszélő költeményében énekelte meg. Ezenkívül több más költői, történelmi és hadászati munkája van. Mint hadvezér ádázul harcolt a török ellen. Nem jutott azonban számára osztályrészül, hogy harc közben lelje halálát. Vadászat alkalmával vadkan támadta meg és mielőtt vadásztársai segítségére siethettek volna, a vad végzett vele.

1789 november 18-án született Daguerre Louis Jaques Maud francia festő. Diszletfestéssel foglalkozott, majd áttért az ugynevezett panorámafestészetre és az első diorámát létesítette. Később feltalálta a fényképezést, amelyet róla daguerretpíának neveztek el.

1825 november 18-án született Lávay József lírai költő. A hazafiság, a barátság és az élet szeretete lengi át lírai költszetét. Nagyon szerette ezenkívül a természet szépségeibe való elmerülést is. Legszebb két verse az Aratás és a Szüretünk.

Szász Pál dr. Bucea tartomány helytartójának. Szász Pál dr. szenátor, az EMGE elnöke a múlt héten néhány napig Bucearestben tartózkodott, ahol Mikó Imre dr. NUF tanácsos, a Magyar Népközösség bucearesti főtitkára kíséretében a magyar kisebbségi élet sürgős elintézését igénylő ügyekben több miniszteriumban járt. Látogatása során Mikó Imre dr.-ral együtt bemutatókhoz kihallgatásnak jelent meg Alexianu Gheorghe buceacs-tartományi királyi helytartónál. A kihallgatás mindvégig a legszélyesebb légkörben folyt le. Szász Pál dr. részletesen ismertette az EMGE munkáját, kihangsúlyozva azt a fontos szerepet, melyet ez a szervezet Erdély gazdasádalalmának irányításában, az ország mezőgazdasági termelésében és egész gazdasági életében játszik. Ezután felhívta a királyi helytartó különös figyelmét a buceaci tartomány két erdélyi megyéjére: Háromszékre és Brassóra. Alexiu királyi helytartó válaszában hangsúlyozta, hogy a kisebbségi problémák iránt a legnagyobb megértéssel viselkedjen. Ennek bizonyosságául megemlítette, hogy legutóbb 100 ezer lei segélyt nyújtott a sepsiszentgyörgyi székely Mikó-kollégiumnak. Végül kijelentette, hogy mindenkor készséggel áll a magyarság rendelkezésére, nyugodtan fordulhatnak hozzá minden olyan ügyben, ami a vezetése alatt álló tartomány magyar kisebbségi életét érinti.

Dörzsölje be influenzás, hűléses testét

DIANA

— Neves bucearesti énekes öngyilkossága.

Bucearestből jelentik: Gheorghe Poiescu, a bucearesti Operaház neves énekes öngyilkosságot követett el. Az életut, aki idegkimerülésben szenvedett, tegnap este Manolescu nevű lakótársával együtt hazatért a Calea Victoriein levő lakására és lefeküdt. Az énekes megszokott mennyiségű altatóport vett be, majd alvást színel. Miután barátja álomba merült, a fürdőszobába ment, ahol kétszövi vadászfegyverét a szivéhez illesztette és agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot Manolescu csak reggel fedezte fel. A tragikus körülmények között elhunyt művésznak sok sikeres alakítása volt.

— A CFR alkalmazottai a hadsereg felszerelésért. Bucearestből jelentik: Az államvasutak személyezte egy napi fizetését, 10 millió 485.650 leit, a hadsereg felszerelése javára ajánlotta fel.

— Az Est Pest címmel jelenik meg ezúttal. Budapestről jelentik: Több jobboldali lap ma arról ad hírt, hogy az Est lapok további sorsában fordulat áll be. Az Est konzern reggeli lapja a Pesti Napló tudvalegyőleg megszűnt. Hetvenkét képviselő írásban azt kérte Telegdi Pál miniszterelnöktől, hogy szüntesse meg az Est-et is. A miniszterelnök teljesítette a kérelmet. Ugy tudják, hogy az Est pénteken jelenik meg utoljára, szombattól kezdve pedig „Pest” címen kerül az úccára. A „Magyarország” és a „Pesti Magyar Hírlap” fuzója vasárnap következik be és az új lap, „Magyarország” címen kétszer fog megjelenni naponta. Az első kiadás délután 5 órakor, a második pedig reggel. A Pesti Magyar Hírlap mai számában már bejelenteti ezt a változást.

— Magyarország 480 ezer pulykát szállít karácsonyra Londonba. Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint Magyarország az idei karácsonyi vásárra 480 ezer darab pulykát szállít Londonba.

Másfélmillió felé közeledik Róma lakosságának száma. Rómából jelentik: Róma lakossága október hó végén 1 millió 322.340 fő volt.

— Törvényrendelet a törvényhozó testületi vezetőinek nyugdíj jogosultságáról. Bucuából jelenti: Öfelsége II. Carol király aláírta a miniszterelnökségi, kamarai és szenátusi vezetői nyugdíj jogosultságára vonatkozó törvényrendelet. A törvényrendelet kimondja, hogy a miniszterelnökség, valamint a törvényhozó testületek vezetői, amennyiben ezt a tisztet öt éven keresztül töltötték, a nyugdíjtörvény intézkedéseinek részével 65 éves életkorig vagy 35 szolgálati megtarthatók állásukban.

— Mintairóda a temesvári jegyzői iskola mellett. Ciupe Gheroghe dr. királyi tartósági vezetőt, a vezetés alatt álló zólképző iskola mellett mintairódat létesít. Mintairóda vezetője Mantea Pavel temesi ponti járási főszolgabíró, aki mellett főld dolgozik mint helyettes vezető egy-egy bere községi jegyző. A mintairódaiban a jegyzői folyamat hallgatói gyakorlati oktatásban részesülnek, mert intézők kell mindolyan közigazgatási ügyiratokat, amelyek elintézésére a ki irodákban sor kerül.

— A nagyszentmiklósi evangélikus egyházak estje. A nagyszentmiklósi evangélikus ház november 19-én, vasárnap délután 6 órai órával a templomban vallásos estet tart a következő műsorral: Alkalmi beszédet mond Kessler lelkész. Szólót énekel Székely Ernő és V. László, szaval: Grauzer János, az egyházi énekes pedig két egyházi korált ad elő. Belépti díj nincs.

— Modern temesvári butorgyáros. Sch Mihály butorgyáros, a haza iránti közelettel nek eleget téve, hosszabb távollét után vissz és újult erővel ismét megkezdte munkáját. Sch Mihály butorgyáros a Bánságban és országon kívül is előnyösen ismert nevet visel magának, mert hosszas külföldi tanulmánya szakmáját a legteljesebben elsajátította. Den tudását és energiáját gyára vezetésének telj és ezzel magyarázható, hogy művészi kiváló és a legkényesebb izlést is kielégítő bukat készíti. A több évtizedes gyakorlat és a gyémód, amely a Schuster-butorgyár gyártmáj jellemzi, igen tág vonókörében a legnagyobb mat és megelégedést keltette. Schuster Mihály butorgyáros a bel- és külföldi szaklapokat tanulmányozza és gyárában a legutolsó divát szerint a szobban kidolgozott butorokot készíti, amelyek erzsébetvárosi Coroana de Otel-uccai gyárban lamint a Schmidt Laura, született Schuster-é a bevárosi Lonovics-ucca 2. szám alatt kerülne adásra.

— Részeg ember halála. Muntean Gheorghe ötvenkilenc éves murányi gazdát részegen a menti árokban találták. A járókelők bevitték egyik közeli házba, ahol rövidesen meghalt.

— Születések. Az anyakönyvi hivatal a következő gyermekek születését jelentette: Weinerth Erzsébet Silvia, Weinberger dor, Toma Florea.

Mozi

Mámoreos bái éjszaka

A Scala mozi filmje

Nagy siker közepette került bemutatásra Scala mozgóban a német filmművészettől rezentáns alkotása Egy mámoreos bái éjszaka című film. Tshaikowsky életét, borús szerelmait tartalmazza és a káprázatos pompával megdeztet film és a nagy zeneszerző gyönyörű ziskája kísérő a cselekményt. A szerepek legjobb kezében vannak. Hans Stüve hatalmas meglevenítő erővel játssza Tshaikowskyt, rah Leander eragadónan lelkes és csodálatra méltó a szerelmes asszony szerepében. Rölkrika elemében van. Egy táncosnót játszik, módunk van bámulatos táncművészetében nyörködni. Slezak Leó bőven ontja aranyos morát a teljesen egyéniségű szabott zenetárs szerepében. A rendezés pazar. Felejthetetlen az óriási tömegekkel dolgozó bái jelenet a szimfonikus hangverseny. Ez a film egy gyönyörködtető a szemet és lelket, így érthető hogy a közönség a legnagyobb érdeklődéssel nézi.

MŰSOR

SZOMBAT, NOVEMBER 18.

APOLLÓ: Az ingovány (francia film)
CAPITOL: Sabotage (francia film)
CORSO: Az ifjúság diadala (oros film).
SCALA: Egy mámoreos bái éjszaka (német film)

Hatvanéves az étkezőkocsi

A nemzetközi vasútforgalom történetében kétségkívül jelentős dátum fölött múlt el a napokban az idő. November 1-én múlt ugyanis 60 esztendeje, hogy az angliai Great Northern Railways vasúti társaság vonalain üzembe helyezték az első étkezőkocsit. Több mint fél századdal ezelőtt, persze az akkori idők izlésének megfelelően nagyszabású helypazarlással, óriási arányú, egész termekhez beillő és hatalmas tükörablakkal, délszaki növényekkel, arannyal mintázott préselt, bőrkárpitozással ékes valóságos mozgó éttermetek helyeztek üzembe, ahol asztalokra helyezett pompázó virágcsokrok fogadták a támlás karosszékbe süppedő és a francia szakácsművészet remekéről tanuskodó étrendben válogató utasokat. Az első étkezőkocsi csakugyan valósággal a „kerekekre szerelt luxusétterem” volt a maga nemében, egy alapvető hibája azonban mégis akadt. Villanyvilágításról ugyanis szó sem volt a tükörablakos, pompás étkezőkocsikban füstfőlgő olajméses világított. A technika századának haladó korszelleme azután alaposan átalakította az étkezőkocsikat. A célszerűség hamarosan végetvetett a szükségtelen fényezésnek s az egykori pálmalegyező cifraságokat az olajmésessel együtt hamarosan felváltották a dohánybarnára fényezett fal és a villanylámpa. Hatvan esztendő előtt indult el csakugyan „világhódító” útjára az étkezőkocsi, amely a statisztikai adatok szerint az elmúlt évtizedek során minden képeletet meghaladó forgalmat bonyolított le. Nem is maradt adósa semmivel az utazóközönségnek, amely mindent megtalálhat, ami szem-szájnak ingere, a világviszonylatban is kitűnő konyhával rendelkező, mintaszerűen vezetett étkezőkocsiban. Nagy utján a népszerűség felé az étkezőkocsi hatvan esztendő alatt még az olcsóságához is eljutott.

— Királyi adomány az iskolai kintinoknak. A helytartóságra tegnap érkezett meg az értesítés, hogy a király öfelsége által az ország elemi iskolái mellett megszervezett kintinok számára adományozott több millió leiből, a temesi tartomány számára 250.000 leit utaltak ki. A pénz a Nemzeti Bank temesvári fiókjához már megérkezett. Az összeget a tartomány öt megyéjének iskolái között az egyes intézmények szükségleteinek megfelelően Marta Alexandru dr. királyi helytartó fogja szétosztani.

— Megszökött „Moldova vámpírja”. Isasiből jelentik: Vasile Sbarciog hírhedt bűnözőt néhány nappal ezelőtt nagy erőfeszítések árán sikerült kézrekeríteni. Tegnap az erbeceni csendőrszól, ahová azért szállították, hogy 60 bűntényének egyikét kiderítsék, megszökött. Az éjszaka folyamán felhasználva őrzőinek figyelmetlenségét, áttörte a csendőrségi fogda falát és megszökött. Számos járőrt küldtek üldözésére. A vakmerő gyilkost „Moldova vámpír”-jának ismerik. Tudniillik valamennyi áldozatának vérét a gyilkosság után kiszívta.

— Szenátori kinevezések Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Tegnap 37 szenátor nevezett ki a régensherceg és ezek között szerepelnek Czvetkovics miniszterelnök, Macek miniszterelnök-helyettes és több szerb, horvát és szlovén személyiség.

URODONAL

A LEGBIZTOSABB REUMA ELLENI SZER

VERKERINGÉSI ZAVAROK, ERELMESZESEDES, BÖR BETEGSÉGEK

REUMA, VESEBAJ, KÖSZYENY, IDEGGYULLADÁS

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY. MEGBIZHATÓ MARKA

Tehermentesíti a májat és a vesét

Oxidálja a zsíradékokat

Revitalizálja a vért

Kiváltásztja és eltávolítja a szervezetből a mérgező anyagokat

KÖZGAZDASÁG

KÖRBE KÖRBE

a drágaság magasra tornyosuló hullámai körül, melyek veszedelme ellen csak a fogyasztó nem képes védekezni

A hatósági uton történt szigorú ármegállapítások és a büntető szankciók ellenére azt látjuk, hogy az élet napról-napra drágul és az életfenntartáshoz szükséges cikkek beszerzése ma nehezebb, mint tegnap volt és holnap nehezebb lesz, mint ma. A maximált árral rendelkező közszükségleti cikkek is nehezen kaphatók a hatóság által leszógezett összegért — látjuk, hogy a hetipiaci úzsora vigar burjánzik —, de a közszükségleti cikkek forgalmától kivont és mégis nélkülözhetetlen életfenntartási holmik, mint ruha, cipő, stb. olyan ijesztő módon drágulnak, hogy ezt a nyilegyenesen emelkedő irányzatot a fix keresetből élő társadalmi osztályok sokáig követni képtelenek lesznek. Régen megállapított tény, hogy a háborúk okozta gazdasági zökkenők kétségtelenül drágaságot eredményeznek, de a háború ezúttal tőlünk sok-sok ezer kilométernyi távolságra dul, a drágulási hullám súlyát mégis nagyon is közel, a vállainkon érezzük.

A ma drágán árusított kereskedő arra hivatkozik, hogy az országban előállított cikkek egy részének az ára többféle okból mutat hirtelen felszökést. A nyersanyagok világpiaci drágulása, a nyersanyagkészletek utánpótlásának bizonytalansága és az emelkedő üzleti költségek, az ugynevezett rezsi-terhek az árut már eredete helyén megdrágítják. A kereskedelem érdeke nyilvánvalóan az, hogy árralval a fogyasztó közönség vásárlóképességéhez alkalmazkodjék, de az üzleti rezon is azt diktálja, hogy minél olcsóbban tudjon árusítani. Nagy forgalmat elérni csak olcsó árakkal lehet, tehát téves az a feltételezés, amely szerint a drágulási kereskedő haszonvágára volna visszavezethető. Ezt különben a kereskedők között kifejlődött erős verseny sem engedi meg. A kereskedő a gyári termékkel párhuzamosan kénytelen emelni az árakat akkor, amikor raktárának készletét mindig csak nagyobb és nagyobb összegek befektetésével képes régi szinten tartani.

Amikor a kereskedő így érvel, ugyanakkor a gyáros azt hangsúlyozza, hogy a nyersanyag megszerzése körül hova-tovább leküzdhetetlen nehézségekkel kell számolni. A hadban álló országok ter-

mészetesen nem exportálják ezeket a nyersanyagokat, de a semleges államok legtöbbje sem nyújtja már ezt a beszerzési forrást úgy, hogy valóságos hajtóvadászat indul meg az egész Földön a felkutatható nyersanyagok után. Hogy ezeknek az ára ilyen körülmények között napról-napra már a termelés helyén is emelkedik, ezt természetesnek kell tekinteni. A gyártáshoz szükséges lemez anyagoknak a külföldről való behozatala is nehézségbe ütközik. Mindezek a tényezők együttvéve és nem utolsósorban az előrelátó gondolkodás, amelyet a vállalatoknak a munkásság foglalkoztatása miatt is követniük kell, okozói annak a drágaságnak, amely meg fog szünni, amint a kormány által megindított kereskedelmi szerződési tárgyalások eredményes befejezésével a háboríthatatlan nyersanyagbeszerzés forrásai újból megnyílnak.

Látjuk tehát szép szavakban magyarázva, hogy a drágaság hullámain milyen erők korbácsolják magasra, hogy majdnem a szánkig ér a víz, de most már szeretnők annak a varázsveszőnek a hatalmát is érezni, amely ezeket az egyre magasabbra tornyosuló drágasági hullámokat ismét lecsendesíti és a féktelen őrülkedésnek egyszersmindenkora gátat emelve, a megélhetést újból a normális keretek közé szorítja. A gyár kénytelen emelni a nyersanyag miatt, a kereskedő kénytelen emelni a gyár miatt, de a szegény fogyasztó a jövedelmét sajnos nem emelheti, legfeljebb a fejét emeli szegény még egy parányit, hogy a drágasági ár egészen el ne lépje. (G.)

— **Új cégek.** A temesi helytartóság tegnap esti ülésén három esetben adta meg a működési engedélyt. Ezek a következők: Krajncics György átvesszi Nagylak községben elhalt apja vegyeskereskedését. Vicol Ödön Aradon szállodát nyit és végül a Bánáti Kalangyár r. t., amely Temesvár Gyárvarosban székel, alapítókéjét hat millió leiről tíz millió leire emelte fel és a részvénytársaság székhelye Temesvár helyett Perjámos községben lesz.

Az iparkamarai véleményezés bélyegments

Fontos közérdekű kérdésre hívták fel a hét folyamán a nemzetgazdasági miniszter figyelmét. A kereskedelmi és iparkamarák véleményezéseiről van szó, melyek az ipari engedély kiadásakor szükségesek és amelyeket előző felbélyegezték. Ilyen előzetes „véleményezés” van szükség például külföldiek kereskedelmi tevékenységének engedélyezésénél, továbbá ita a rész engedélyek kiadásánál. Ezek a kamarai véleményezések tehát — akár kedvezőek, akár kedvezőtlen tartalmú — nem jelentenek demleges határozatot, csupán formáságok, melyek a bélyegtvörvény 26. paragrafusának rendelkezése alá nem vonhatók.

A nemzetgazdasági minisztérium arra az elvi álláspontra helyezkedett, hogy kettős ügyegzésről van szó a valóságban, így megszünteti a törvényellenes állapotot. A kereskedelmi iparkamarák határozata után tehát csupán akkor jár a bélyegtvörvény 4. paragrafusában írt taksa, ha kereskedelem, vagy ipar gyakorlati kiadott engedélyről s nem véleményezésről van szó. A kérdést egyébként a szétkülönd kerülő miniszteri rendelet rövidesen meg fogja.

Hus és kávé drágításáért ítétek fővárosi cégeket

A bucaresti-i állandó árdragítási bizottság sir nemzetgazdasági miniszteri vezértitkár eltele alatt ülést tartott és ezen husárak áremiatt ugyanazon cégre egyszer 60.000, egy 30.000 lei pénzbüntetést szabott ki, egy másik árusra, aki harmadosztályu hus első osztályu mért ki, 30.000 leit szabott ki, kávé árának túgásáért két cégre is 30—30.000 leit szabtak ki ellenőrzés országsszerte a legszigorubbant folyó törvény szerint semmiféle enyhítő körülmény vehető figyelembe. Az érdekelteknek tehát érdekeük, hogy a legaprólékosabban betartsák az árakra, mint az árjegyzék kifüggesztésére meglevő árak kiszolgáltatására vonatkozó közzetségeiket, tiznaponkénti jelentéseiket pedig tosan tegyék meg.

— **Kérvényeket a céheken keresztül kell adni a minisztériumba.** A temesvári élalma cég vezetőségéhez megérkezett a munkaügyi nisztérium újabb rendelkezése, amelyben a nisztérium felhívja a cégvezetőség figyelmét ra, hogy még egyre érkeznek a minisztérium magánuton beadott szakmai kérvények. Mivel dig a céhtörvény előírja, hogy mindennemű szakmai kérdés csakis a céheken keresztül terje hető a minisztérium elé, ennélfogva tanulmányozó és felvilágosító irodák létesítendőek, amelyek célja a magánuton történő eljárásoknak kiküszöbölése. Ilyen felvilágosító iroda megv sul majd a királyi helytartóság mellett és a munkaügyi felügyelőség is.

(=) **Élénk a kereslet a bászági gabenapia és így az üzleti forgalom is megnövekedett.** A p árak a következők: Búza 450, ótengeri 400, új 1 geri morzsolt 320, korpa 320, új zab 430, muharr 450, tőkmağ új árú 900—950, káposzta rapce 1 tavaszi árpa 450 lei százkilónként. Lóheremag 3-35 lei és lucernamag 54—55 lei kilónként.

— **Tízszersére emelkedett a bucaresti-i tőz magánlátogatóinak száma.** A bucaresti-i tőz eddig a hivatásos tőzsdelátogatók havi bérletjeggizolant látogattak, de ezenkívül napi látogajegyeket is kiadtak. Rendszerint 20—40 ilyen n látogató jelentkezett. Az utóbbi időkben azonnaponta 200 és még több alkalmi vendég jelent zett és ennek folytán olyan tömegek mozogtal tőzde ügyletkötési helyiségében, hogy a lebontás szinte lehetetlen volt. Ennek folytán a tőz tanács elrendelte, hogy tilos napi jegyekkel ma nosoknak belépniök a tőzde helyiségeibe. Cs a havi bérletjegyekkel ellátott hivatásos tőzsdé gok és megbízottak látogathatják a tőzsdét. Kcsolatban ezzel a tőzdeügynököknek felfüggesz terhével megtiltották, hogy a hivatalos csarnok kívül bármiféle ügyletet is köthessenek. A rend kezést szigoruan ellenőrzik.

— **Külföldiek italmérsi engedélye.** A hivatalap november 15-i száma rendeltörvényt köz amely kiegészíti az 1932. évi április 22-i szeszvény 236-ik szakaszát azzal, hogy a viszonsz feltétele mellett és csakis 1947. április 22-ig terjed hatályal érvényben maradnak a városok területé kiadott italmérsi kicsinybeni engedélyek akkor ha azokat külföldi állampolgárnak adták ki. Az ban eltérőleg az általános rendelkezéstől, ezeken az engedélyeknek az érvényessége megszűnik a gositott halálával.

Megkezdődik az eltitkolt tőkekamatadó felkutatása

December 15-ig a vállalatoknál vizsgálatot tartanak a kölcsönügyletek után.
Magánosoknál is nyomozhat a bizottság

A pénzügyminiszter az összes ipari és kereskedelmi vállalatokat, de egyidejűleg a magánügyleteket és adókat is közvetlenül érdeklő személyes utasítást adott ki a pénzügyigazgatóságának a tőkekamatadó és egyben az alkalmazások adójának is rendszeres ellenőrzésére. Az utasítás szerint az eddigi esetenkénti és rendszeres ellenőrzés helyébe pontosan előírt időközönként minden érdekelt félnél megtartandó ellenőrzés évente kétszer és pedig január 1-től február 15-ig és július 1-től július 30-ig. Ezek a határidőket csak a miniszter hosszabbította meg kivételes esetekben.

Az idei évben mostantól december 15-ig elvégezni visszamenőleg 1935. április 1-ig a tőkekamatadó fizetésének az ellenőrzését, ha az adózatban

vizsgálat folyamán súlyosabb eltitkolás nyomai mutatkoznak, akkor ezt 10 évre visszamenőleg kell ellenőrizni.

Mindazok a hatóságok, amelyek illetékesek a tőkekamatadó és egyben az alkalmazások adójának ellenőrzésében, kötelesek az ügyletekkel foglalkozni, ezokról a pénzügyigazgatóságok jelentést tesznek, illetve a pénzügyi ellenőrzés során a hatóságoknál is foganatosítandó.

Az előírt időszakos ellenőrzések alá vannak vonva az összes kereskedelmi és ipari vállalatok, a mezőgazdasági vállalatok, a közhasznú vállalatok, a közhasznú vállalatok és minden nyilvános intézmény, amely kamatot hozó ügyletekkel foglalkozik.

Foganatosítani lehet az ellenőrzést olyan magánszemélyeknél is, akik adósi valamely hitelezőnek,

alapos bizonyítékok mutatkoznak arra, hogy az adó tartozások kamatozó természetűek. Magánosoknál azonban a vizsgálatot az utasítás szerint úgy kell végezni, hogy

számlálat az adózók ne érezhessék magukat sérelmezve.

Az utasítás külön-külön tárgyalja, hogyan kell az osztalékokat és tantiemeket ellenőrizni a vállalatok mérlegein, nyereség-veszteség számláin és könyvelési jegyzőkönyvein keresztül, figyelemmel arra is, hogy nincsenek-e tartalmukban átvittelezett hasznok, amelyeket valamilyen formában a tisztviselők között szétosztottak, mely esetben az adótörvény 32 szakaszának 2. bekezdés a. pontja alkalmazandó. A kölcsönökhöz vonatkozólag, legyenek azok jelzálogosak, hitelezési hitelezettek, vagy egyszerű hitelezések, kötelesek magánosok, vagy társaságok részéről, az adózatot a vállalat leltárát, segédkönyveit, számlaanyagait, folyószámlákat, nyereség és veszteségszámlát fogja alapul venni a fizetett és a megadott kamatok megállapításához.

Az utasítás különösen felhívja a figyelmet a külföldi hitelek kamataira, akár készpénzben, akár áruhitelről van szó, hogy az ezekre vonatkozólag külön kiadott rendeletek szerint szigorúabban ellenőriztessenek. Ellenőrizni kell azoknál a vállalatoknál, amelyek a múltban a tőkekamatadót elvezették, hogy meg van-e hosszabbította az a mentesség és ha nem, befizették-e az adót, ha pedig a felmentési kérelem a miniszterium speciális bizottságánál van, vajjon van-e függesztve az elintézésig a befizetés? Az ellenőrzésről rendszeres jegyzőkönyvet kell felvenni,

minden cég és intézmény részére külön iratcsomagot fektetnek fel és rendszeres nyilvántartási könyvet készítenek

az összes adóköteles vállalatokról, úgy, hogy ezek mindenkor áttekinthetők legyenek és a további munkálatoknak az alapját képezzék.

A december 15-ig az elmúlt évekre vonatkozólag is megkezdendő ellenőrzésről a megállapítási pénzügyigazgatóságok december 20-án közzéteszik

a pénzügyminiszternek kimutatást küldeni az ellenőrzés általános eredményéről,

az ellenőrzött cégek és vállalatok számáról, a megállapított és a beszédett adók összegéről, a megállapított kihágási büntetések összegéről és arról, hogy felfektették és napról-nappra továbbvezetik a tőkekamatadó köteles ügyletek jegyzékét.

Az utasítás hangoztatja, hogy a közönség figyelmére és támogatására számít az ellenőrzés hivatali munkájában, mert hiszen az ellenőrzés meghatározott időközök kötése a közönséget megszabadítja az ismételt és zaklató ellenőrzések lehetőségeitől és attól, hogy előre nem látható időkben munkájában zavarja a vizsgálat.

Az ellenőrzés alaposságát és méltányosságát kívánja szolgálni az az intézkedés, hogy csak

erre kiválókat, magasabb képzettségű és rangu tisztviselőket fogják végezni.

Azokhoz a részvénytársaságokhoz, amelyeknek a tőkéje több 10 milliónál, az ellenőrzést maga a kerületi felügyelő végzi az ellenőr-főnökkel együtt, ha a felügyelő nem járhat el, akkor helyettesíti a megállapítási pénzügyigazgató működik az ellenőr-főnökkel. Tíz millióig menő tőkéjű részvénytársaságoknál és az összes egyéb társaságoknál és egyéni cégeknél az ellenőr-főnök végzi az ellenőrzést és csak kisjelentőségű esetekben jár el az illető kerület ellenőre, vagy segédellenőre.

Az ellenőrző előzetes munkatervet kötelesek készíteni és ebben pontosan megjelölni az időpontokat, amelyekben az egyes vállalatokat és személyeket felkeresik.

— A napraforgó mag áresése. Azon a napon, amikor közszükségleti cikké minősült és így árelőírés alá került a napraforgómag, az ára vagononként 12.000 leivel esett. Ugyanezt lehet várni a többi olajmagnál is.

— A szabad devizák tözsdéje. Az új külkereskedelmi rend értelmében a kivitelből származó devizák 70%-nyi szabadforgalmi részét naponta délelben a bucaresti-i tőzsdén kell értékesíteni az előírt 15 napos határidő alatt. Ez az értékesítés megkezdődött. Egyelőre azonban csak kis tételek kerültek forgalomba, aminek magyarázata abban is van, hogy az importengedélyeket még csak most kezdik kiadni és a kifizetési engedélyek kiadása is csak ezután indul meg, így tehát kereslet sem mutatkozik. Az angol fontot legutóbb 1200 leivel jegyezték ezen a piacon.

— Külföldi vadászok zsákmányai vámmentesek. A vámhivatalok utasítást kaptak, hogy a hivatalos laphat november 8-án közzételt legújabb királyi rendelet értelmében azok a külföldi vadászok, akik utlevélük bejegyzése szerint saját fegyverükkel vadászatra jöttek be az országba, vámmentesen vihetik ki az összes farkas-, róka- és medvebőröket nyers állapotban, továbbá a szarvasagancsokat és a hasonlót. Mindezek mentesek az összes kiviteli formások és az összes illetékek alól.

— Kompenzációs áruk elvámolása. Közöltük már, hogy a kompenzációs behozatal előtti időkből eredő kompenzációs áruk 1940. március 31-ig még behozhatók és rájuk addig a régi rendszer nyert alkalmazást. Az árubehozatalt irányító külkereskedelmi igazgatóság az összes vámhivataloknak utasítást adott, hogy mindazokat a nem kontingentált és kompenzációs árukat, amelyek Franciaországból, Belgiumból, Dániából, Svájcban, Hollandiából és Palesztinából érkeznek, minden különleges számlalátamozás nélkül is vámolják el 1940. március 31-ig. Ezeknél a jogosított bankok valamelyikével a kompenzációra névbe létesített A/B irat képezi a behozatali jogosítványt.

Resicán egy kilósnál nagyobb kenyeret nem süthetnek

Gajó András pékszindikátusi titkár, továbbá Baia Nicolae krassómezei céhnök és Stelea Danila pénztáros vezetésével a resicai pékek küldöttsége kereste fel Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőtitkár. A küldöttség előadta, hogy Blajovon Ioan polgármester rendelkezése következtében a resicai pékek csak egykilós, háromnegyed, fű és negyedkilós kenyeret süthetnek, nagyobbbat semmi körülmények között sem és pedig azért, mert csak ilyen kenyéregységek számára állanak rendelkezésére kenyérbélyegek. A küldöttség rámutatott arra, hogy a munkácsaládok rendszerint öt-hat kilós kenyeret szoktak vásárolni, amivel többnyire szükségüket fedezik egyszerre. A rendelkezés súlyosan érinti a munkásokat, mert naponta képtelenek vásárolni kenyeret és a fűrészből több fogy a rendszer mennyiségénél. Ciupe dr. vezetőtitkár átvette a resicai pékek beadványát és méltányos elintézési ígért.

SPORT

A jövő év tavaszán játsszák le a Kárpát FC—Olimpia Román Kupa mérkőzést. Megemlékezünk arról, hogy a döntetlenül végződött Kárpát FC—Olimpia Román Kupa mérkőzést a két egyesület a jövő év tavaszára szándékozott elhalasztani. A egyesület együttes kérését a Román Kupa bizottsága elfogadta és úgy döntött, hogy a mérkőzés a tavasz folyamán Nagybanján újrajátsszák.

Szoros kapcsolatot teremtenek egymás között a magyar és a jugoszláv játékevezetők. A múlt vasárnapi jugoszláv—magyar válogatott mérkőzés alkalmával adott a két ország szövetségi megbízottainak, hogy megbeszéléseket folytassanak a sportkapcsolatok kimélyítéséről. Ezen a megbeszélésen elhatározták, hogy egy a jugoszláv, mint a magyar szövetség is kölcsönösen igénybeveszik a magyar, illetve a jugoszláv játékevezetők szolgáltatását. Ez nem csak a nemzetközi mérkőzésekre vonatkozik, hanem a bajnoki mérkőzésekre is.

Foto-Sport Optik

Fotolaboratorium
„Agfa”, „Kodak” és „Voigt-
länder” gépek és filmek.

A. M. Mülley

Timisoara I.,
Strada Solderer 11.

A magyar válogatott jövő évi nemzetközi műsora. A belgrádi megbeszélések alkalmával Ginzery Dénes dr. szövetségi kapitány, a különböző országok szövetségeseinek képviselőivel folytatott tárgyalásai eredményeképpen összeállította a magyar nemzeti válogatott jövő évi nemzetközi műsorát, a mely a következő: március 31-én Budapesten: Magyarország—Svájc, április 21-én Prágában: Budapest—Prága, május 19-én: Budapesten: Magyarország—Románia, május 19 és 21-én: Bucarestben: Magyarország B—Románia B. A jugoszláv—magyar visszavágómérkőzést a jövő év őszén játsszák le Budapesten.

November 22-én sorsolják ki a Román Kupa következő fordulójának mérkőzéseit. A Román Kupa bizottsága elhatározta, hogy a következő forduló mérkőzéseit november 22-én ejtik meg.

A játékosok biznak a bucarestii válogatott győzelmében. A bucarestii válogatott tagjai szorgalmasan készülődnek a Berlin elleni mérkőzésre. Mindannyian tudják, hogy nehéz feladat előtt állanak, mégis derültek. Juhász kijelentette, hogy a németek erősek ugyan, de nem legyőzhetetlenek. Auer Ricsi, Sipos, sőt Barátky is ezen a véleményen van.

Rádió

SZOMBAT, NOVEMBER 18.

Dienekői, Rádió Románia. 12: Időjelzés, vizálasjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemek. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport és egyéb közlemények. 13.10: Déli hangverseny. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, közlemények. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Lehár operetek hanglemezeiről. 19.45: Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió Bucaresti. 19.55: Előadás. 20.15: Spanyol népdalok. 20.45: Hírek. 21: Rádió posta. 21.15: A Filharmonika Társaság szimfonikus hangversenye. 22: Hírek, sporteredmények. 22.15: A szimfonikus hangverseny folytatása. 22.55: Bécsi zene hanglemezeiről. 23.10: Hanglemek. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemek. Utána: Etrénd. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Mit nézzünk meg? 13.10: Katonazene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.30: Hírek. 17.20: Móra Panka meséi. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.15: Műszaki tanácsadó. 18.50: Cifra György zongorázik. 19.20: „Székely hegyek között” 19.50: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.40: „Kulisszák mögött”. Hanglek. 21.20: „Árpádházi Szent Erzsébet”. Hangjáték négy felvonásban. 22.40: Hírek. 23.05: Orbán Sándor énekel. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: A Rádió Szalónzenekara. Budapest II. 18.15: Magyar tánclemek. 19.50: Mezőgazdasági felőra. 20.25: Jazsdalok és táncszámok. 21: Hírek. 21.20: Zenekari művek hanglemezeiről. 22.45: Időjárásjelentés.

Összeütkezés a cseh fasiszták és a rendőrség között

Háromszáz főből álló csapatot gummibotokkal vertek szét

Prágából jelenti: Háromszáz cseh fasiszta tüntető, akik egy gyűlésre igyekeztek, a belvárosban összeütkeztek a cseh rendőrséggel. Német hivatalos körökben kijelentették, hogy kizárólag cseh belső ügyről van szó és a protektorátusi hatóságok nem is foglalkoznak a dologgal.

Zürichi jelentés ezzel az ügyvel kapcsolatban arról számol be, hogy a cseh fasiszták és a rendőrség között támadt az összeütkezés úgy, hogy a rendőrök kénytelenek voltak gummibotokkal fellépni. (Dunaposta.)

Párisból jelenti: Benes Eduard több volt cseh politikus bevonásával nemzeti bizottságot alakított, amelynek feladata lesz az október 2-iki egyezmény gyakorlati keresztülvitele. Az október 2-iki egyezmény értelmében ugyanis Franciaország hozzájárult ahhoz, hogy Benes cseh légiót alakítson. A most megalakult nemzeti bizottságot, amelyben két szlovák politikus is részt vesz, a francia kormány is elismerte és hozzájárulását adta annak működéséhez. (Dunaposta.)

Az amerikai szlovákok Benes ellen

Clevelandból jelenti: A szlovák liga pénteken nagy négyülést tartott, amelyen Kocsis plébános azt a javaslatot terjesztette elő, hogy az Amerikában élő szlovákok minden erejükkel támogassák az óhazai szlovákokat és azok politikai vezetőit. Indítványozta, hogy az Egyesült Államokban és Kanadában élő szlovákok vezetői munkálkodjanak karöltve az óhazai vezető férfiakkal, ugyanakkor pedig azt az óhaját fejezte ki, hogy az eddigi kapcsolatok szorosabbá tétele céljából

a szlovák kormány küldje ki Clevelandba Csatlós tábornokot és Csernak minisztert. Végül Kocsis plébános felszólította a gyűlésen megjelent szlovákokat, hogy küzdjenek a Benes által megalakított légió ellen, amely egyáltalán nem szolgálja a szlovákok érdekeit. A szlovák nép részéről senki sem hatalmazta fel Benest arra, hogy szlovákokat toborozzon az általa megalakított légióba. (Dunaposta.)

Különleges megbízással orosz ezredes megy Helsinkibe

Egyelőre nem hozzák nyilvánosságra a finn ellenjavaslatokat

Helsinkiből jelenti: A szovjetkormány Helsinkibe küldte Smirnov ezredesét, aki hír szerint különleges megbízással jelentkezett a helsinki szovjetkövetségen. Az ezredes finnországi tartózkodásának célját és idejét nem ismerik. A finn kormány csütörtökön este, mint is-

meretes, minisztertanácsot tartott, amelyen a moszkvai tárgyalások ügyével foglalkozott. A finn ellenjavaslatokat csak akkor hozzák nyilvánosságra, ha már nem forog fenn az a veszély, hogy az közvetlen befolyásolja a tárgyalások menetét.

Felülvizsgálják az Angliába jövő olasz áruk származását

Rómából jelenti: Az angol kormánytól kapott értesítés szerint a jövőben az olasz kereskedőknek is igazolniuk kell a brit birodalomba irányított olasz exportcikkeik származását. Ezenkívül az olasz exportőröknek nyilatkozatot kell adniuk ar-

ról, hogy a brit világbirodalomba szállított árucikk nem német származású és Németországnak semmiféle érdeke nem fűződik a szóban forgó árucikk angoliai elhelyezéséhez. (Dunaposta.)

Japán továbbra is semleges marad

Tokióból jelenti: (Rador.) A Times tokió levelezője közli, hogy az egyik japán folyóiratban Nakamura japán admirális hosszabb cikk közölt a jelenlegi európai háborúval kapcsolatban és véleménye szerint Németország a Szeccsel kötött egyezménye következtében elvesztette esélyeit, hogy győzelemmel fejezze be a háborút. Nakamura, aki Japán egyik legnagyobb tengeri szakértője, cikkét röpiratban is kiadta, hogy minél nagyobb tért hódítson az a felfogás, hogy

Japán semleges maradjon a jelenlegi európai háborúval szemben.

A japán admirális szerint ahhoz, hogy Németország győztesként kerülhessen ki az európai háborúból, a tengelyhatalmakra kellett volna bízta magát.

A német-orosz egyezmény azonban felborította a helyzetet.

Nyolcezer családot segítene a Temes tartományban

A helyigminiszter kezdeményezésére Temes tartományban is megindult a természetből élelmiszergyűjtés a szegények és a katonai szolgálót teljesítő családjai számára. November 15-ig a helytartóság öt megyében 333.042 kg gabonát, 62.554 kilo kukoricát, 9886 kilo nyérlesztet, 1450 kilo burgonyát és kisebb mennyiségekben egyéb élelmiszereket adott az Segélyezésre fölvettek 8315 családot az egy tartomány területén és ezek közül eddig már 2119 családot segítettek is. Ezek között szétosztottak: 82.021 kilo gabonát, 12.960 kilo kukoricát, 3195 kilo kenyérlisztet, 1560 kilo kukoricailisztet, 222 kilo burgonyát. A gyűjtés, amely a falusi lakosság részéről megértéssel találkozott, tovább folyik. A legközelebbi napokban még sor kerül élelmiszerek szétosztására.

Közös gazdasági igazgató alatt Anglia és Franciaország

Zürichből jelenti: Franciaország és Anglia határozta, hogy közös gazdasági főparancsnokot létesítenek. Anglia az angol gyarmatok és miniumok nyersanyagait kedvező feltételekkel francia gazdasági élet rendelkezésére bocsátja, míg Franciaország búzát, főzélékfélét, gyümölcsöt és más élelmiszereket szállít viszonzásként Angliának.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 13-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, ürdő s gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közzélhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés 50 sz. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata I. C. Bratianu IV. kerület: March-trafik, Piata Büttl. — Nogrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás
Tiszta mindenek, ki jól főz és a szobalányi teendőkhöz is jártas, jó bizonyítványokkal felvétetik. Cim a kiadóban. 1871

Lakás
Butorozott, kétágyas uccai szoba egy, vagy két személynek azonnali kiadó, esetleg konyha használattal. IV. Str. Mircea Voda 11. szám. I. em. 8. 1449

Modern egyszobás, konyhás szuterénlakás a Dóm-templom közelében, azonnali kiadó. I. Str. Aurel Popovici 10 (a Bulev. Tache Ionescu kereszttüccáján). 1869

Butorozott szoba 2 személy részére kiadó. Esetleg teljes ellátással. II. Str. Balas 22, ajtó 2. 1867

Állás-vele
Belga óriás nyulat keresek megvételre. Cimeket a kiadóba kérek. 1902

Szép akar lenni?
Használjon KULKA-féle liliom-beikrémet, liliom-tejszappant és liliom-pudert, h á r o m színben. Kaparató kizárólag a
Városi gyógyszerárban
a „Fekete Sas” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu.

Hálószoba, kombinált szoba, előszobafal megvételre kerestetik. Cimeket „Készpénz” jelíggel a kiadóba kérek. 1870

Füredőkád kályhával, jókarban eladó. II. Str. Balas 22. ajtó 2. 1868

Uri családok találkozóhelye a CASINO MOS NICU-nál
hol szenzációs számokból összeállított műsor és kitűnő zene szórakoztatja a t. közönséget. Minden vasárnap d. u. 5 órakor műsorral és táncal egybekötött tea délután.

Külföldre
Tehermentes ingatlanom — malom, ház, föld — tízmillió értékű, miért is örökre gondatlan megelhetést biztosítok olyan hölgynek, aki megboldogult feleségem helyett szerető anyja lenne 8 éves kisfiamnak. Felvilágosítást ad: Bizonny Timisoara IV., Str. Vacarescu 11. Információs iroda. 1460

Halló! Halló!
A legújabb esemény a **tartóshullámban** készülék és áram nélkül **Várórinnél** IV., Bul. Berthelot 5., a zárda mellett.